

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Julius' 25-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Posonby úr e' folyó Hónapnak 8-dikán reggeli 6 óra és 10 minutakor meg halálozott. Az előtt való éjtszaka éjszél tájban minden érzékenységtől meg fosztott, 's ebben az állapotban maradt, míg az élet egészen ki nem aludt belőle. Minden féle emberek, sőt még azok is, kik vele ellenkező részen voltak, fájlalják az ő halálát, és ezt a' *Courier* nevű ujjság írja, a' ki pedig a' megboldogultnak nem igen kedvezett életében. Ékességére szolgált ő annak a' Pártnak, mellynek Feje volt elmebeli nagy talentomival, mellyeket közönséges életében kifejtöztetett, és jeles virtusaival, mellyeket mint magános ember gyakorlott. Ámbár politikos principiumai nem mindeneknek inyek szerint valók voltak is; de legalább meggyöződésből, 's nem színből követte ő azokat. 60 Esztendős, és még olly jó testállapottal volt, hogy hosszabb életre számot tarthatott volna. A' két utolsóbb esztendőkben három nagy Oszlopaít vesztette el a' Ministerekkel ellenkező Fél, *Withbread*, *Horner*, és most *Posonby* urakat.

Az égi háboruval nem gondolnak semmit Londonban, hanem erősen rakják vassal kövek helyett az utszákat ki. Erre a' végre a' vasat 4 szegü darabokba öntik, és készakartva ollyan darabossá tsinálják, hogy a' Lovak el ne tsússzanak rajta. A' városnak egy részén már megtették vele a' próbát, és igen derékül

esett ki. Úgy látszik, hogy a' városnak több helyein is követni fogják ezt. Ok nélkül nem tselekszik az Anglus; és így kell ebbe is valaminek lenni. A' Vasöntő Fabrikásoknak bizonyosan nem fog ártani, ha közönségesen fel kapják azt; mivel mindjárt jobb kelete lesz munkájiknak. Detalán a' közönség sem fog vesztetni, sőt sokat nyer, ha igaz, hogy az ilyen vassal kirakott utak 20 egész esztendeig minden igazítás nélkül kiszolgálják; az amollyan kövel rakott utakat pedig majd minden 3 — 4 esztendőben ujjítani kell.

Régi dolog ugyan, de messze földről, és tekervényes útakon jött a' híre, hogy az az *Alceste* nevű Fregát, mellyen a' Chinából vissza térő Követ Lord *Amherst* volt, Febr. 18-dikán a' *Gospári* tenger szoroson nem messze a' *Sunda* járásától kösziklás helyre vetödvén hajótörést szenvedett. Egyetlen egy ember sem holt a' tengerbe. Lord *Amherst* Fiával és Secretariusával együtt Febr. 22-dikén mindenbaj nélkül *Bataviába* egy fedetlen tsónakon meg érkezett, és itt akarta meg várni azokat a' hajókat, mellyek Chinából Angliába vissza utaznak. A' hajón lévő bútorok meg mentéséhez is volt reménység. Ezt a' tsekély szerentsétlenséget kipótolta a' *Dee* nevű Fregát, melly a' múltt Jun. 9-dikén *Halifaxba* meg érkezett azzal a' tudósítással, hogy 20 Amerikai Halászhajókat, mellyek a' *Genti* Kötést által hágták, el fogott.

A' Status papirosai e' Hónap 5-dikén egy kevéssé estek. Tulajdonítják ezt annak, hogy a' Kereskedők tanakodó házokban (Börse) közönségessé lett, hogy a' multt fertály esztendőben sokkal kevesedett a' Status bevétele, de hogy mennyivel az nem volt ki téve. De 2 nap mulva ismét fel ment azoknak a' betsek; mivel kisült hogy a' Deficit nem tesz olyan sokat, mint gondolták. Tsak 452,546 f. St.re megy az, holott ellenben a' multt fertályban 472,318 font Sterling be jött, a' Birtok' taksája maradék summája fejében, a' mi jóval több amannál.

Az *Alsó Háznak* Jul. 7-diki ülésében elő fordult a' Gözhajókat illető rendelés. Minthogy *Harvey* úr világosan megmutatta több szerentsétlenségeknek elő szám-lálása által azt, hogy többnyire kézzel fogható hibákból származtak azok: tehát meg határozott, hogy a' Gözhajóknak jobban való regulázása törvénytől fogva parantsoltasson. Mindnyájan helybe hagy-ták, és az ezt illető Rendelés tüstént fel is olvastatott. Annak ereje szerint minden gözhajónak registrálva kell lenni, és nem szabad addig arra semmi útasokat fel venni, míg tsak egy a' dologhoz értő ember meg nem esküdt, hogy annak minden szükséges részei meg vagynak, és nem hibás.

A' *Courier* két Londonban szárnyaltt híreknek ellent mond, p. o. annak hogy *Máltában* zenebona ütötte volnaki magát, és hogy a' R. Pápa írt volna Angliába az eránt, hogy *Bonaparte Sz. Ilona* szigetéről másuva tétessen által.

Baring Ferentznek annak a' híres pénzváltónak a' fia *Exeterben* egy darab földet vásárlott magának, mellyen Templomot fog építtetni, és maga akar a' maga Hite' principiumai szerint benne prédikálni.

Dublinban a' RCatholicusok e' f. h. 3-dikán egy Kápolnában újra gyűlést tartottak. A' leg nagyobb tekintetű emberek

voltak jelen abban. El végezték, hogy ujj kívánságokat terjesszenek a' Parlamentnek elébe, hogy soha többé meg nem egyeznek ügyöknek tsak a' Romai Tribunusi *Vetovál* való elintézésében, — hogy minden kifogásokat félre tesznek, és hogy Püspökjeiknek az országon belől való meg nevezését ajánlják.

Mikor *Calcuttából* vissza felé jött volna a' *Fürst Blücher* nevű hajó *Szent Ilonánál* meg állott. Ki szállani nem volt neki szabad; de a' Kapitány *Wetherall* még is szólott egy oda való hajónak Kapitányával *Sheeddel*, a' kitől azt hallotta, hogy *Bonaparte* igen jól van, egyéb nevezetes a' szigeten nem történt.

Spanyol Ország.

Már mi *Lacyról* azt irtuk, hogy halálra szententziáztatott. Azomban aligha nem tsak annyi igaz van a' dologban, hogy a' sententziája jött ki; mert az is a' híre hogy e' f. Hónap 1-ső 's 2-dik napjai közt lévő éjtszaka hajóra tették, és *Majorcára* vitték által.

A' Spanyol ország és az Eszaki Amériki Sövetséges Státusok között fesslőben lévő háboruskodás hireiről így szól a' *Courier* nevű Anglus ujjság: „Mitsoda fundamentomon épülnek ezek a' hírek, nem tudjuk; leg alább előttünk ugyan egészen homályban van, hogy mi módon adhatott volna arra Spanyol ország okot. Még a' mi tsak gyanúságot okozhatott is, szorgalmasan eltávoztatta Spanyol ország, és ámbár könnyű volna meg mutatni, hogy ezen Hatalmasságnak a' Szövetséges Státusokkal való alkudozásainak alkalmatosságával többet vétettek azok ő ellene, mint ő azok ellen: még is mindig mérsékelve, kiméllve, és előrelátólag viselte ez magát. Úgy is elég terhe van tsak birhassa, elég fájdalmi tsak szenvedhesse, ha mindjárt ujj háboru nem készül is ellene. Külömben is minden figyelmet öszve kellett neki szedni, hogy meg akadályoztathatná elpártolások.

ban azokat a plántatartományait, mellyek éltek az alkalmatossággal, míg neki a *Bonapartétól* kapott mély sebeinek kötözésével kellett foglalatostkodni. És ha igaz az, hogy az Északi Amerikai Szövetséges Statusok a szabadság ügyének pártját fogják; akkor is inkább mellé kellene állniok mint ellene támadniok egy olyan országnak, mellynek gyászos környülállásai onnan eredtek, hogy egy Bitangoló szilaj, és istentelen megtámadásának erősen ellene szegezte magát.

Északi Amerikai Eggyesült Statusok.

Egy jó szívű *New Yorki* Tisztviselő személy az Amerikába kivándorlók' sorsára nézve ezt tetette közönséges az ujjságokban: 1) A' Német országból ide jövő tselédek többnyire nem tudják azt, hogy ők itt rabszolgákká lesznek, hogy úti költségeket le hajthassák. 2) Az ilyen vándorlókat nem a' nyomoruság, hanem holmi ámító beszédek vonják ide. 3) Tsak némely magános személyeknek undok haszonkeresése az egész dolognak rugója, melly még a' rabszolgákkal való kereskedésnél is fertelmesebb. 4) Ez a' tselekedet minden nemzetek törvénye ellen van. 5) Az ezt meg engedő Amerikai Törvényeknek örökre el kell törölni. Van jussa minden Hajós Kapitánynak, hogy az úti költséget 4 — 's 6 száz Tallérig, minden útzón úgy vehesse meg, hogy annak munkáját több esztendőkre elárendálja. A' szegény Bujdosó ebből semmit sem tudván meg érkezik Amerikába. Nem tud fizetni, 's ezért olvashatni mindjárt az ujjságokban, hogy „ennyi meg ennyi kovás, paraszt, szolga, szolgáló van el adni való.“ A' kinek meg tetszenek, ki váltja őket, és egynéhány esztendőig dolgoztatja, 's úgy bánik velek mint *Sklávokkal*. Ha pedig árros nem akad, sokáig a' hajóban kell szegényeknek szenvedni. Mikor már a' szolgálat ideje el múlt, még akkor is

tsak ott vagynak, hogy szabadok; de semmijek sintsen.

A' *Philadelphiai* kikötőhelyben ujra egy 74 ágyús hajó és egy Fregát készült el. Az *Ontario* nevű hajó Május 30-dikan indult el Déli Amerika felé. Mind tsak folyt a' híre, hogy ki fog nem sokára a' Spanyol országgal való háború tüze lobbanni.

Monroë az Elölülő járja a' Statusokat; *Baltimoréból* gőzhajón indult ki.

Baltard (annak a' Frantzia Építőmesternek, a' ki a' *Louvrenek* leírását kiadta, a' fia) is egy várost épít a' *Tombichie* folyóvizénél.

Spanyol Amerika.

A' *Buenos Ayresi* Kormányzék több Spanyolokat, kik között különösen ez a' három nevezetes u. m. *Dr. Don Pedro Agrelo* az ide való Törvénytévő Testnek tagja, *Don Manuel Mareno* Status Titoknok, és *Don Vicena Pason*, a' *la Cronica Argentina* nevű ujjságnak ki adója, — az Északi Amerikai Eggyesült Statusokhoz számkivetésbe küldött. Okául az ide intézett levélben az adódik, hogy a' *politikában való tántorgásokért, és felleghösen járó ideájikért* nem valami gonoszságokért nem maradhattak ők hazájokban. Hogy pedig éppen ide küldik őket annak ismét az van okául adva, hogy az ő principiumaiknak tsak az ide való erős sántzokhoz hasonló Constitutió, és törvények tudnának ellent állani.

Hogy ha az ujjság Leveleknek egyik Darabja azzal egészen ellenkező tudósítást közöl Spanyol Amerika felől; a' mit a' másokban közölt volt, az igen természetesen esik meg. Nem lehet ez másképpen olyan helyen, a' hol az Anya Tartomány felsősége ellen hadakoznak. Ma emez a' fél nyertes, holnap a' másik; itt ezeket, ott azokat látják szivebben; a' hírt ennek vagy amannak kedvező nemzetbeli posta hozza; több ilyen nehézségek vagynak. A' mi leg ujjabban

annak kellene csak ugyan leg igazabbnak lenni; de ki tehet róla ha a' leg ujjabb hírek is egy mást üstökölnek? Így vagyunk most éppen a' *Trinidad*, és *La Guayrai* tudósításokkal. Amonnan az Insurgenseknek, innen a' Királyi seregeknek kedvező hírek jönnek. *Ujj Spanyol Országból* is nem egyformán peng a' hír; hanem itt még is hihetőbb, hogy a' Királyi seregek vagynak jobb lábbon. Már ha azt a' Spanyol hajót, melly Aprilis 20-dikán *Jamaicából Cubába* ment, és $1\frac{1}{2}$ millió Piaster volt rajta, igazán elfogta egy Insurgens Kóborló hajó, — ez az ő szerentséjek, valamint az is, ha az a' Portugalliai hajó, melly a' Braziliai seregeknek pénzt vitt, *Maderánál* hasonlóképpen Insurgens kézre került.

B r a s i l i a.

Hogy a' Pernambuko fenytésére tett hadi készülétek jól fognak kiütni, azt csak abból is gyanithatni; mivel *Don Louis do Rego* vezérlése alatt vitetnek azok véghez. Az említett Férfiú *Lord Wellington* alatt ditsőségesen hadakozott Portugalliában. Továbbá a' szarazi Seregek már 8 óra járásnyira Pernambukóhoz minden felé vissza állították a' Királyi tekintetet. Az Ostrom - Commendánsának is sok barátjai vagynak a' városban, kik a' Király mellett buzognak, és leg első perczen zenebonás lakostársaik ellen magokat a' Királyi seregekhez tsatolják.

Frantzia Ország.

Julius Hónap 11-dikén minden szempillantásban várták *Párisban*, hogy Herceg *Berryné* szülni fog. A' Király megparantsolta, hogy mihelyt leg kissebb jélet veszik észre, mindjárt tudtára adják; mivel az egész Familiával akkor az *Elisée-Bourbon* palotába kívánkozik menni. Ha fiú gyermek születik, 24, ha pedig leány, 12 ágyú durranások fogják ki jelenteni. Már is ezt kiabálja a' nép a' *Tnileria* ablaka alatt: *Vive Henri!* annak

a' jelentésére hogy *Henrik* legyen a' születendő Fő Herczegnek a' neve.

Sietnek minden Megyebeli Püspökök, és Káptalanok meg egyezéseket be küldözni a' Püspökségeknek és Ersekségeknek ujj felosztása eránt.

A' mit a' Franczia ujjságok nagyon ajánlanak a' nemzetekbeli mezei Gazdaknak, ugyan azt a' magyarok is magokra vehetik, hogy tudniillik a' földialmáknak (*Krompli*) virágait tördeljék le, 's ne hagyják meg, mint ezt *Aaghában* is tselekszik. Azt mondják, hogy ennél fogva 6-szor többre lehet a' termést szaporítani.

Julius 2-dikán a' *Loire* vidékén öt embert halálra ítétek 's kivégeztek, azért, hogy a' *Montargisban* történt zenebonás mozgásokban részeseknek találták őket. 9-et másképpen büntettek meg. — Annak a' hat személynek pedig kiknek *Bordeauxban* folyt a' perek, hárma 20 esztendei bilintsre büntetődött, hárma pedig Julius 6-dikán kivégeztetett. *Regnault de St. Jean de Angelyné* Asszony-ság beteges állapotja miatt szabadon bocsátatott az alatt a' feltétel alatt, hogy soha többé *Frantzia* országba vissza nem tér. *Dommanget* és *Belair* Generálisok mind fogva voltak. *De Burthe* Generalis, kit a' *Lavalettnével* való szövetekezésért fogtak volt be, ismét eleresztetett. *Lavalettnének* csak fogsága helye változott meg. A' Férje már régebben az *Ifi* várban ül.

Frantzia és Német ország határai meg sem voltak egész bizonyossággal kijelelve, hanem most azon a' részen, a' hol a' *Lauter* vize folyik, úgy van el intézve a' dolog, hogy ez a' viz lesz ezen a' részen Frantzia és Német ország gránitza.

P r u s s z i a.

Coloniában ilyen hiradás tétetett közönségessé: „Ő Felsége a' Király szoros vi'sgalást parantsolt az eránt, hogy

miért késett el a' gabonának a' *Rhenusi Tartományokba* és *Westphaliába* való vitele, holott ő Felsége idejében meg rendelte, hogy a' sok gabonát be vásárolják. Ez a' következő leg felsőbb Cabineti rendelés küldődött a' Status Ministerekhez: „Két millió tallért ki rendeltem, hogy a' *Rhenusi Tartományokban* és *Westphaliában* uralkodó gabonabeli szükség enyhítődjön. Ez még akkor történt, mikor lehetett előre intézeteket tenni, hogy a' beszerzett élel leg alább is akkorra, mikorra az inségnek leg főbb gradusra való jutását lehetett előre gondolni, — t. i. aratás előtt egy két Hónappal, — helyben legyen. A' mi leg közelébb az ujjságban tett jelentésekben volt, azon nagy segedelmekhez képest, mellyeket én rendeltem, tsekélység. Én tehát a' Status Ministereket ezekre a' tudósításokra nevezetesen a' *Münsteri* Kormányzéseknek arra az ujjságban tett jelentésére igazítottam, melly szerént kivált a' *Necklinghauseni*, *Ahansi*, és *Bonkeui* kerületekben lévő szerentsétlen lakosok a' legnagyobb inségben vagynak, és segedelmért sohajtoznak. A' helyre való szállítás elkésésének csak azt fogadhatom el mentő okául, hogy ha magok az elementomok egyátallyában meg gátolták azt korábban, és az akadályokat emberi kezek el nem hárithatták. Ha pedig gondatlanságból, 's még nyereség' kívánásából is származott a' hiba, már ekkor abban a' mértékben fogom én azt meg büntetni, meánél égrekiáltóbb az ez által okozott nagy szerentsétlenség. Én tehát a' Status Ministereknek ezennel meg hagyom, hogy az egész dolgot meg vi'sgáltassák, ahoz mindjárt hozzá fogjanak, tudják ki hogy az azzal bánó személyek között kinek mennyi része volt a' dolog rossz kimenetelében, engem pedig, az egész dolog folyamatjáról szóló Aktákat beadván, a' bevásárlott rozsnak mennyiségéről, az arra fordított költségről, és

a' helyre szállítás' elkésésének okairól körülállásosan tudósítsanak.

Berlinben Jun. 17-dikén 1817.

Fridrik Wilhelm.

A' Visgálás már munkába vétetett
Berlinben Jun. 29-dikén 1817.

A' *Jülichi*, *Klevei*, és *Bergi*
Herczégseknek Elölülője
Gr. Solms-Laubach Fridrik.

G a l l i c z i a.

Minekutánna több főbb városokat, 's nevezetesebb helyeket jelenlétekkel 's hosszabb mulatásokkal boldogítottak volna Ő Felségek, el érkeztek végre *Lembergbe* is. E' folyó Hónap 10-dikén volt a' pompás bemenetel. A' Lembergi ujjság igen szépnek írja azt. Sidók, Keresztyének; a' férfi, 's asszonyi nem; gyermekek ifjak; korosabbak, 's vének; a' polgárság 's katonák mind egy formán törekedtek meg érdemleni tisztelt Fehedelmekhez való szerentséjeket. Semmi a' mivel ilyenkor örömet ki szokta jelenteni a' nép, el nem múlt. Virág koszorúk gyönyörködtették a' szemeket, versok nyomtatódtak, lövöldözések hallattak, és a' nép tátott szájjal kiáltoitva: Éljen *Ferentz Császár!* Éljen a' *Császár né!* Estve ki volt világositva a' város.

Mihelyt ezt az Orosz Császár meg tudta, egyszeribe elküldötte Adjutánsát *Gróf Ojarowszki* Generalist Ő Felségeknek udvarlására. E' folyó Hónapnak 25-dikéig szándékoznak ő Felségek itt maradni, melly idő alatt *Brodyba* elfognak ugyan utazni, de ismét *Lembergbe* térnek vissza.

Stájer Ország.

Groszlobmingból a' Mura jobb part-

ján *Judenburg*, és *Knittelfeld* között így írnak: „E' folyó Hónap 12-ikén Északról a' *Gaili* Havasok felől, *Judenburg*tól pedig nyugotra, és a' *Karinthiai* Hegyek felől 3 rettenetes égiháborus fellegek vonultak felénk. Az a' szempillantás, mellyben azok öszve ütődtek, egy volt azzal, melly a' mi szerentsétlenségünket el hozta. Még semmi menydörgés sem hallatott délután 5 órakor; hanem éjféli sötétség borította bé talán soha gazdagabb terméssel mint most meg nem áldatott mezeinket. A' pusztulás olly rémitő szélvészen kezdődött, melly a' *Knittelfeldi* úton löbb századokat általéltt szilfákat, és a' leg izmosabb erdei fákat helyel helyel gyökerestől kiszaggatta, vagy öszvezúzta, a' leg több házakat megrongálta, és sokakról tetejeket le tépte. A' madarak dögölve hullottak a' töredezett ablakokon be. Rémitő volt az *Orkán*nak ordítása 's süvöltése. Még egy tsep eső sem esett eddig; hanem már most ólomszinbe öltözködve mind lejjebb lejjebb szálltak a' felhők, és örvény formába tekerődzve egész a' föld színéig kavarogtak. Úgy tetszett, mintha a' természet maga magával borzasztó öszve rontó hartzban volna; olly sebesen hullott a' tyukmonykora jég mint a' nyíl le felé. 10 szerentsétlen rettenetes minuták alatt meg esett a' nagy pusztulás. A' *Groszlobmingi* 's az ezzel szomszéd *Ainod*, *Landschach*, *Apfelberg*, *Lind* és *Stadl am Hof* határai éhel halnak meg, ha tsak hirtelen nem segítettnek. Az Ur adta, az Ur el vette, áldott légyen érte szent neve! így sóhajtoztak, 's imádkoztak ezek a' szerentsétlenek, kik ma le potsékoltt gaboná-

joknak zöld abrak-gyanánt való bevitelét mint leg szebb reménységeknak halotti tisztességét úgy késérik. Az úr ismét vissza adhatja, 's vissza fogja nékik jó 's boldogabb Hazafitársaik által adni; azért nem szükség nékünk itt valami szomorú illetődéssel irtt ábrázolást adni; minden nagy lelkü érzőnek tulajdon szive azt kiábrázolhatja.

B é t s.

Az Augarteni Bálból mind öszve 19,410 forint Váltó Czédula, és 5 arany jött be. Azért mehetett ennyire a' jövedelem; mivel sok jó szívü személyek a' szálának, sá-tornak, kertnek világosítását, a' virágokkal való ékesítést, magok költségeken tették, — a' polgári katonaság musikált, és más minden féle készületek jó szivből tevődtek.

Ő Cs. Kir. Felsége Tek. *Stulfa Péter* urat, az Orvosi Tudomány Doctorát és a' Pesti Fő Oskola mellett lévő Orvosi Kar egyik serény Tanítóját, az 1801-diki Nemes Felkelés alkalmatosságával megbizonyított buzgósága, több hivatalokban 20 esztendő el folyása alatt kimutatott fáradhatatlan munkássága, 's egyéb jeles érdemei' tekintetéből, mind két ágon lévő maradékival együtt *Széki* név alatt, taksa fizetés nélkül Magyar Nemességgel méltóztatott meg jutalmaztatni.

Leg frissebb ujjság.

Herczeg *Berryné* leányt szült; neve *Louise Elisabeth*; tzmje *Mademoiselle*.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
 Jul. 22-dik napján 328 $\frac{5}{8}$ — 23-dikán 328 $\frac{1}{6}$ — 24-dikén 328 $\frac{5}{6}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Nagy Károlyból, Julius' 8-dikán. Talán alig van a' Magyar Hazának olly tájéka, a' hol annyira meg bokrosodtak volna a' darabtól fogva folyó mostoha-időkkel együtt járó nyomoruságok, mint *T. Szathmár, Kraszna, és Közép Szolnok* Vármegyékben. Már tsak a' volt hijja, hogy minden társasági kötelek fel nem oldozódtak, olyanok lévén a' környülállások, mellyeket az emberiségnek tsak azon állapotjáról olvasunk, mikor még szanaszétt városokon 's falukon kívül magának élt az ember abból, a' mit a' föld önként termett. Még akkor nem is esett olly rosszul holmi gyökerekkel, magokkal, gyümöltsökkel élni, mint most, minekutánna jobbakhoz szokott az ember. Ezen sanyaruságot igen sokan meg sem lábolhatták; mert az említett három, 's kivált a' két utolsóbb Vármegyékben leg alább is 12 ezeret a' nyomoruság seprett el, ugyan annyira menvén a' honnyaikon kívül bujdosó, és koldus botra szorultaknak a' száma.

Több szerentsétlen társaik között leg szerentsésebbek voltak a' Méltóságos *Gf. Károlyi* Familiának alattvalói. Ugyan is ezeknek nagy része távolabb lakik a' kárt okozó vizektől, és sovány hegyektől; ezen kívül jobb neveltetése lévén, jobban is tud magán segíteni. Azon rész pedig, melly vizes vagy sovány helyeken lakik, vagy okos szorgalmatosságra szoktatva nintsen, *Cs. K. Kamarás Gróf Wartembergi Waldstein Emanuel* Ur Ö Nagyságától, mint Mélt. Gróf *Károlyi* Familiának Tutorától időről időre étellel segítettett. Ez a' ritka kegyességű Méltóság ama nagy lelkű Károlyi Grófoknak ditséretes példáiktól vezéreltetvén, az éhséggel küszködő esedezőket méltóztatott ki hallgatni, és a' *N. Károlyi, Batori,*

Kétzi, Fejér Gyarmati, Salánki, Erdödi, K. Darózi, és Misztótfalusi Uradalmak' köz - terheket viselő népének vetés, és táplálás végett 25,388 *Posonyi mérő életet* feláldozott. Egyszersmind pedig a' *N. Károlyi*, és az *Erdödi* Inspectoratusoknak atyáskodó Uri hatalmával szivekre kötötte, hogy az előbbeni esztendőben adott életbéli segedelemnek vissza nem fordítását ne tekintsék, hanem mindnyájoknak e' terhes környülállásokban ujj segedelmet adjanak, mellyhez az a' kegyesség is hozzá járul, hogy a' jobbágyság nem leszen köteles a' maga megeröltetésével egyszerre vissza fordítani azt, hanem részenként vagy életül vagy munkája vagy pedig más lehets módja által. Már 1815-dik esztendőben nagy lévén a' drágaság, ezen kegyes Gróf a' *N. Károlyi* Inspectoratusnak meg parantsolta, hogy az esedező szegényeknek adjon egy egy posonyi mérő életet a' piatzi áránál két két forintal oltsóbban. Tudtára adatván pedig e' folyó esztendőben az éhelhalással fenyegető inség, az emberek erejének gyengülése, következés képen a' mezei munkának elmulasztása, leg kegyesebben rendelni méltóztatott, hogy az Uradalmi munkákra leg szegényebbek rendeltessenek, és kinek kinek naponként jó portio kenyér ingyen adasson. Melly végre a' két nevezett Inspectoratusban 3200 *Posonyi mérő* gabona ki méretett, és a' mezei munkának kezdetétől fogva egész az ujj termésig kenyér adatik a' munkásoknak, mellyre eddig az említett summa élet már reá ment. Hogy azomban a' jobbágyság erejét, 's egészségét a' tsupa száraz kenyér mellett el ne veszittse, vagy hogy a' már elgyengülttek helyre állittassanak, fennt tiszteltt gondos Tutor Urnak kegyes rendeléséből minden munkásnak naponként egy

egy $\frac{1}{2}$ font hus is ingyen adatik, melly végre 15,000 forint adattatik.

Mind ezek, és több jeles tettei, Mt. Cs. K. Kamarás Gr. *Waldstein Emanuel* úr Ő Nagyságának, nyilvános tanúbizonyságai annak, hogy a' közjónak előmozdítása, a' tutorsága alatt lévő Mélt. Familia javainak épségben való megtartása, és a' szükségét szenvedő szegényeknek gyámolítása Ő Nagysága' jó szívének kedvestulajdonságai. Maga ugyan a' virtus magát már meg tudja jutalmaztatni: mind azonáltal tartozunk azzal az emberiségnek, hogy az illy nemes tulajdonságokkal biró szíveket a' Közönséggel közelébből meg esmerkedtessük, és mind magokat a' közönséges háládatosságról bizonyossá tegyük, mind pedig egyebeknek ennél fogva példát mutassunk a' követésre.

Budán Julius 8-dikán innepi pompával fogott hozzá munkálkodásához az az Ő Cs. Kir. F.ge által rendeltt Deputatió, mellynek tárgya a' N. E. Görög Felekezet Nemzeti-Oskolai-Pénz-fundusának igazgatása, és öregbítése. Ő F.ge' egész életnagyságban festett képe ugyan ezen alkalmatossággal a' Deputatió' szálájában felállítatott, és a' Budai 's Pesti, Illyriai, Oláh, és Görög Felekezet' Deputatusainak gyűlésében Kir. Tanácsos, és Oskolak' Fő Inspector *Nesztorovits* úr szép beszédet tartott.

Lötséröl Jul. 13-dikáról. Azok között a' sok jóltévők között, kik a' mostani terhes körülállásokban magoknak szükkölködő embertársaik segéllése által érdemet szerzettek, méltán említést érdemel Fő Tisztelendő Prepost *Ehrnsperger János* úr is, ezen Városnak Plebánusa. Ugyan is ez a' Fő Tiszt. Atya több hetektől fogva, hetenként néhány száz kenyert, és lisztet ki osztatott, 's még most is osztogattat a' szegényeknek minden Valás külömbsege nélkül. Jutalmaztassa meg

a' Menynek Ura ezen Nemes szívből eredő jóságos tselekedetet.

Szombathelyről a' könnyörületesség' hasonló el hallgathatatlan példáját említi a' Posonyi Német ujjság. A' Gróf *Nostitz* 7. számú Könnyü Lovas Ezerede 500 forintokat szánt ezen megégett város lakosinak gyámolítására. Nem tsak a' jótéteményben részt vevők háládatosok lehetének, a' minthogy bizonyosan azok is, illy szép segittségért; de valóban mindnyájan megesmérhetjük a' tisztelt Ezeredek, 's különösen annak Oberstere 's Commendánsa Gf. *Albert* Ő Nagyságának ditséretére, hogy annál többet nyer ez a' magában is szép tselekedet; menél világosabb tanubizonysága az annak, hogy a' katoná szív nem tsak öldöklést, és pusztitást lehell, hanem a' szelid könnyörületesség indulatjának is szállást tud az adni.

J e l e n t é s.

Minthogy a' már jelentett *Utak-Készítésének Tudománya*, melly a' hidak, tsatornák, töltések' tsinálását, a' helységek, és városok rendbeszedését és tsinosítását, a' szekereknek és a' szekerezésnek, úgy a' posták' és városok' rendszabásait több észre vételekkel foglalja magában, minden órán sajtó alá jön: azért a' tit. tit. Jurisdictionok, Uraságok, Városok, és Helységek, kiknek ezen munka különösen hasznos, sőt szükséges, azokkal együtt, kik praenumerálni kívánnak, meg kérettetnek, hogy a' még ekkoráig egy exemplárért 10 forintra tétetett, de a' rajzolatok' drágasága miatt az első alkalmatossággal fellyebb vitetendő elő-fizetéseiket *T. T. Modrovits György*, vagy *Légrády Imre* Udvari Agens Uraknál Augustus hónap' lefolyása alatt be küldeni ne terhelhetnének. — A' 9 exemplárból álló praenumeratióra a' 10-dik ingyen adatik. Béts Julius 23-dikán 1817.

Anszföldi A. G.